

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA 410.001.03.2022

Pan
Mieczysław Szczurek
Starosta Cieszyński

Starostwo Powiatowe
w Cieszynie
ul. Bobrecka 29
43-400 Cieszyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. – wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa w części 85/24 – województwo śląskie na zadania zlecone z zakresu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa oraz środków z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Cieszynie ¹ , ul. Bobrecka 29 43-400 Cieszyn
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mieczysław Szczurek, Starosta Cieszyński ² od 20 listopada 2018 r. ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Mariusz Krynke, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/21/2022 z 20 stycznia 2022 r.

(akta kontroli: 1)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez Starostwo środków z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej oraz wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa w części 85/24 – województwo śląskie na zadania zlecone z zakresu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa i realizacji dochodów z tego tytułu
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– wykorzystanie środków z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej⁵;– wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na realizację zadań z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa;– realizacja dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa;– działania windykacyjne wobec zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none">– analizy rzetelności wniosków o objęcie dopłatą z FRPA i terminowości ich przekazania do Wojewody Śląskiego⁶;

¹ Dalej: Starostwo.

² Dalej: Starosta.

³ Uchwała Rady Powiatu Cieszyńskiego Nr I/2/18 z dnia 2 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Starosty Powiatu Cieszyńskiego.

⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁵ Dalej: Fundusz lub FRPA.

⁶ Dalej: Wojewoda.

- badania umów o dopłatę zawartych z Wojewodą oraz umów zawartych z operatorami o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego;
- kontroli wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem środków z Funduszu;
- kontroli realizacji innych obowiązków organizatora publicznego transportu zbiorowego, wynikających z umów o dopłatę zawartych z Wojewodą (w zakresie zapewnienia środków własnych, składania wniosków o dopłatę, prowadzenia ewidencji księgowej, rozliczenia otrzymanych środków);
- analizy efektów uzyskanych w wyniku wykorzystania środków z Funduszu;
- badania nadzoru sprawowanego nad realizacją usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego;
- kontroli wykorzystania dotacji z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa;
- kontroli prawidłowości kwot i terminowości przekazania Wojewodzie dochodów z tytułu gospodarowania nieruchomościami;
- badania sprawozdań budżetowych pod kątem prawidłowości danych dotyczących dotacji z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa oraz danych dotyczących dochodów z tego tytułu;
- szczegółowej kontroli na wybranych próbach: windykacji zaległości oraz spisania należności przedawnionych i nieściągalnych.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, otrzymane dopłaty z Funduszu do ceny usługi w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, określonym w zawartych z Wojewodą umowach o dopłatę z 16 lutego i 3 marca 2021 r. Zapewniono wymagany udział wkładu własnego. Zwrotu niewykorzystanych środków i rozliczeń ww. umów dokonano terminowo. Przewozy autobusowe współfinansowane ze środków Funduszu były realizowane na podstawie umów zawartych z operatorami usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, które zawierały wymagane postanowienia. Wykorzystanie środków Funduszu przyczyniło się do wzrostu dostępności komunikacji autobusowej na obszarze powiatu cieszyńskiego.

Otrzymane środki dotacji celowej na zadania zlecone z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Pobrane dochody Skarbu Państwa z tego tytułu zostały odprowadzone do Wojewody w prawidłowych wysokościach oraz wymaganych terminach.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na tym, że:

- nie przekazywano Wojewodzie w ustalonym terminie rzetelnych danych i informacji w zakresie realizacji zadań objętych umowami o dopłatę (przede wszystkim przy składaniu kwartalnych wniosków o dopłatę i sprawozdań oraz w ramach rozliczenia rocznego), jak również wymaganych dokumentów (kompletnych umów zawartych z operatorami);
- pobrano dopłaty ze środków Funduszu w nadmiernej wysokości (dwie linie komunikacyjne nie funkcjonowały w kwartałach, w których pobrano te dopłaty), wynoszące łącznie 16,9 tys. zł (0,2% środków z Funduszu otrzymanych w ramach umowy o dopłatę z dnia 16 lutego 2021 r.);
- nie uzyskano zgody organu stanowiącego Powiatu Cieszyńskiego⁸ na zawarcie dwóch umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, pomimo że taki wymóg został określony w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej⁹;
- nie przeprowadzono kontroli nad przestrzeganiem przez operatorów zasad funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego, o której mowa w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym¹⁰, a także oceny jakości świadczonych usług przewidzianej w umowach z operatorami;
- nie prowadzono ewidencji księgowej wydatków odrębnie dla zadania objętego umową o dopłatę z 16 lutego 2021 r. i dla zadania objętego umową o dopłatę z 3 marca 2021 r., pomimo że taki wymóg wynikał z § 3 pkt 5 w związku z § 3 pkt 3 tych umów;

⁷ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁸ Dalej: Powiat.

⁹ Dz.U. z 2021 r. poz. 717, ze zm.; dalej: ustawa o FRPA.

¹⁰ Dz.U. z 2021 r. poz. 1371, ze zm.; dalej: ustawa o publicznym transporcie zbiorowym.

- przy zmianie operatora obsługującego linie komunikacyjne nr 41 i 42 nie zawarto aneksu do umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, pomimo że taki wymóg został określony w ww. umowach;
- nie podejmowano niezwłocznie działań w celu dochodzenia zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w łącznej kwocie 133,5 tys. zł (14,0% zaległości objętych badaniem w tym zakresie);
- nie podejmowano działań w celu spisania z ewidencji księgowej zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w łącznej kwocie 501,4 tys. zł (97,6% zaległości objętych badaniem w tym zakresie), pomimo wystąpienia przesłanek do ich podjęcia.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykorzystanie środków z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej

Opis stanu faktycznego

1.1. Starostwo przekazało Wojewodzie, w terminach określonych w ogłoszeniach o naborach wniosków o objęcie w 2021 r. dopłatą z FRPA, dwa takie wnioski:

- 1) w dniu 24 listopada 2020 r.¹² wniosek o objęcie dopłatą 26 linii komunikacyjnych na łączną kwotę 10 230,1 tys. zł (w ramach naboru ogłoszonego przez Wojewodę 2 listopada 2020 r.); wniosek został uzupełniony przez Starostwo na wezwanie Wojewody z 30 listopada 2020 r.¹³ i przekazany ponownie w wyznaczonym terminie (1 grudnia 2020 r.);
- 2) w dniu 15 stycznia 2021 r.¹⁴ wniosek o objęcie dopłatą pięciu linii na łączną kwotę 895,6 tys. zł (w ramach naboru ogłoszonego przez Wojewodę 29 grudnia 2020 r.); wniosek został uzupełniony i skorygowany przez Starostwo na wezwanie z 18 stycznia 2021 r.¹⁵ i ponownie przekazany w wyznaczonym terminie (22 stycznia 2021 r.).

We wnioskach tych podano dane wymagane w art. 24 ust. 6 ustawy o FRPA i we wzorze wniosku o objęcie dopłatą ustalonym przez Wojewodę, tj.:

- nazwę, numer identyfikacji podatkowej oraz powierzchnię i liczbę mieszkańców obszaru właściwości organizatora publicznego transportu zbiorowego (Powiatu);
- linie komunikacyjne, na których będą wykonywane przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej, ich długość, liczbę zatrzymań,

¹¹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Termin wyznaczony w ogłoszeniu Wojewody Śląskiego z dnia 2 listopada 2020 r. na składanie wniosków o dopłaty – od 4 listopada 2020 r. do 24 listopada 2020 r.

¹³ Wojewoda wniósł m.in. o podanie w terminie do 2 grudnia 2020 r. liczby mieszkańców bez zaokrągleń, uzupełnienie pkt 7 wniosku (*Realizacja potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej zdolności ruchowej w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb tych osób*), uzupełnienie podpisów elektronicznych na *Kalkulacji ceny usługi...* załączonej do wniosku.

¹⁴ Termin wyznaczony w ogłoszeniu Wojewody z dnia 29 grudnia 2020 r. na składanie wniosków o dopłaty – od 29 grudnia 2020 r. do 15 stycznia 2021 r.

¹⁵ Wojewoda wniósł o: korektę (w poz. 6 wniosku) liczby mieszkańców wniosku, wskazanie (w poz. 7 wniosku) proporcji (w ujęciu procentowym) liczby przystanków dostosowanych do osób niepełnosprawnych względem ogólnej liczby przystanków na wnioskowanych liniach.

częstotliwość połączeń, planowaną wielkość pracy eksploatacyjnej wyrażonej w wozokilometrach i planowaną kwotę deficytu;

- wskaźnik realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej zdolności ruchowej, w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb tych osób;
- planowaną łączną kwotą dopłaty, stanowiącą iloczyn liczby wozokilometrów i limitu kwoty dopłaty do jednego wozokilometra (3,00 zł), określonego w art. 30a ust. 1 ustawy o FRPA.

Dane dotyczące poszczególnych linii komunikacyjnych zostały przygotowane przy udziale działającej przy Starostwie Rady Przewoźników Powiatu Cieszyńskiego, powołanej przez Zarząd Powiatu 8 czerwca 1999 r.

Stosownie do art. 24 ust. 7 ustawy o FRPA, do wniosków o objęcie dopłatą załączono wymagane dokumenty, określone we wzorze wniosku, tj. czytelne schematy linii komunikacyjnych zawierające nazwy linii i przystanków autobusowych oraz kalkulacje ceny usługi z podaniem przychodów i kosztów działalności przewozowej, na podstawie których obliczono planowaną kwotę deficytu linii komunikacyjnych (odrębnie dla każdej linii).

Złożone wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie, a do Starostwa (zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy o FRPA) wpłynęła informacja od Wojewody o objęciu dopłatami przewozów autobusowych na liniach ujętych w tych wnioskach.

(akta kontroli str. 6-37, 54-55, 75-93, 133-136, 1594-1610)

1.2. W związku z pozytywnym rozpatrzeniem wniosków o objęcie dopłatą, w dniach 16 lutego i 3 marca 2021 r. Powiat zawarł z Wojewodą dwie umowy o dopłatę do linii komunikacyjnych i w kwotach określonych w tych wnioskach¹⁶.

Umowy zawierały m.in. elementy określone w art. 27 ust. 2 ustawy o FRPA (linie komunikacyjne, na których będą wykonywane przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej oraz ich długość, częstotliwość połączeń i wielkość pracy eksploatacyjnej wyrażonej w wozokilometrach; maksymalną kwotą dopłaty w wysokości nie większej niż zawarta we wniosku o objęcie dopłatą; termin i sposób/zasady składania wniosku o dopłatę (w tym jego wzór) oraz przekazywania, rozliczenia i zwrotu dopłaty). W umowach tych zawarto również zobowiązanie organizatora do wniesienia na realizację zadania środków własnych w kwocie nie mniejszej niż odpowiednio 1 303,8 tys. zł i 143,3 tys. zł (co najmniej 10% ceny usługi).

(akta kontroli str. 6-53, 95-107)

1.3. W 2021 r. usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego na terenie Powiatu były świadczone na podstawie następujących umów zawartych z operatorami:

- trzech umów z dnia 31 grudnia 2019 r.¹⁷ na obsługę 26 linii, tj. wszystkich objętych umową o dopłatę z dnia 16 lutego 2021 r.;

¹⁶ Nr 801.1.60.2021/FRPA z dnia 16 lutego 2021 r. (dopłaty na kwotę 10 231,0 tys. zł dla 26 linii autobusowych) oraz nr 801.1.72.2021/FRPA z dnia 3 marca 2021 r. (dopłaty na kwotę 895,6 tys. zł dla 5 linii autobusowych).

¹⁷ (1) nr 1/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r. (5 linii), aneks nr 1 obowiązujący od 1 maja 2020 r., aneks nr 2 z 30 lipca 2020 r. obowiązujący od 1 sierpnia 2020 r., aneks nr 3 z 31 grudnia 2021 r. obowiązujący od 1 stycznia 2021 r.; (2) nr 2/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r. (10 linii), aneks nr 1 obowiązujący od 1 maja 2020 r., aneks nr 2 z 30 lipca 2020 r. obowiązujący od 1 sierpnia 2020 r., aneks nr 3 z 31 grudnia 2021 r. obowiązujący od 1 stycznia 2021 r.; (3) nr 4/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r. (11 linii), aneks nr 1 obowiązujący od 1 maja 2020 r., aneks nr 2 z 30 lipca 2020 r. obowiązujący od 1 sierpnia 2020 r., aneks nr 3 z 31 grudnia 2021 r. obowiązujący od 1 stycznia 2021 r. Bez zawierania aneksów do umów, aktualizowano ich załączniki, w tym m. in.: nr 1 *Wykaz i numeracja porządkowa powiatowych linii użyteczności publicznej funkcjonujących od 1 stycznia 2021 r.* oraz nr 5 *Planowane miesięczne wozokilometry operatora w roku 2021.*

- dwóch umów: z dnia 12 maja 2021 r.¹⁸ na obsługę trzech linii oraz z dnia 30 sierpnia 2021 r.¹⁹ na obsługę dwóch linii, tj. wszystkich pięciu linii objętych umową o dopłatę z dnia 3 marca 2021 r.;

czym spełniono warunek uzyskania dopłaty określony w art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy o FRPA. Umowy te:

- zostały poprzedzone uzyskaniem zgody Rady Powiatu wyrażonej w uchwale nr XIV/126/19 z 30 grudnia 2019 r., stosownie do wymogu określonego w art. 22 ust. 2 ustawy o FRPA;
- zostały zawarte w trybie bezpośrednim²⁰ z powołaniem się na art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym;
- spełniały przesłanki określone w art. 25 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym²¹.

W dniu 9 grudnia 2020 r. przekazano do Wojewody pocztą elektroniczną kopie umów z operatorami zawartych 31 grudnia 2019 r. (nr 1/Op/2020, 2/Op/2020 i 4/Op/2020), a w dniu 31 sierpnia 2021 r. – aneksy nr 3 z 31 grudnia 2020 r. do tych umów (obowiązujące od 1 stycznia 2021 r.) oraz umowy: nr 3/Op/2021 z 12 maja 2021 r. i nr 5/Op/2021 z 30 sierpnia 2021 r., które przesłano ponownie 16 listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 1120-1123, 1144-1429)

1.4. W terminach określonych w § 2 ust. 1 umów o objęciu dopłatą przekazano Wojewodzie siedem kwartalnych wniosków o dopłatę na łączną kwotę 9 951,6 tys. zł, z tego cztery na łączną kwotę 9 572,3 tys. zł dotyczyły umowy z 16 lutego 2021 r. i trzy na łączną kwotę 379,3 tys. zł dotyczyły umowy z 3 marca 2021 r.

Wnioski sporządzono zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do umów o dopłatę. Stosownie do § 2 ust. 2 i 3 tych umów, do wniosków o dopłatę załączono wykazy linii komunikacyjnych objętych tymi wnioskami (podając nazwę operatora, wielkość pracy eksploatacyjnej na liniach oraz kwotę deficytu).

Przypadki wykazywania we wnioskach linii komunikacyjnych, które nie były planowane do uruchomienia w danym kwartale 2021 r., przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 2).

Nie załączano do wniosków o dopłaty kopii umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego zawartych z operatorami obsługującymi te linie podając, że są one już w posiadaniu Wojewody. Przypadki opóźnionego przekazania umów oraz nieprzekazania zaktualizowanych załączników do umów przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 6 i 8).

(akta kontroli str. 56-67, 108-116, 1145-1429)

Środki z FRPA wpływały na rachunek Powiatu, określony w załączniku nr 4 do umów o dopłatę, we wnioskowanych kwotach, w terminie określonym w § 4 ust. 2 tych umów

¹⁸ Nr 3/Op/2021 obowiązująca od 1 czerwca 2021 r.

¹⁹ Nr 5/Op/2021 obowiązująca od 1 września 2021 r.

²⁰ Niniejsza kontrola NIK nie obejmowała trybu wyboru operatora publicznego transportu zbiorowego na terenie Powiatu.

²¹ Umowy były zawarte na okresy 10-letnie.

(do końca miesiąca następującego po miesiącu złożenia wniosku o dopłatę).

(akta kontroli str. 146-148)

1.5. Ze środków otrzymanych z FRPA w kwocie 9 951,6 tys. zł (9 572,3 tys. zł na podstawie umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r. i 379,3 tys. zł na podstawie umowy o dopłatę z 3 marca 2021 r.), wykorzystano 8 428,1 tys. zł, tj. 84,7 % (odpowiednio 8 127,3 tys. zł, tj. 84,9% i 300,8 tys. zł, tj. 79,3 %).

Starosta wyjaśnił, że przyczyną niepełnego wykorzystania środków FRPA było mniejsze wykonanie pracy przewozowej niż zaplanowane we wniosku o objęcie dopłatą, co wynikało z ograniczeń powstałych na skutek pandemii COVID-19.

Nie uruchomiono jednej (nr 58²²) z 26 linii komunikacyjnych będących przedmiotem umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r., dla której planowano przebieg 4 224 wozokilometry (0,12% planowanej wielkości pracy eksploatacyjnej dla 26 linii).

Wicestarosta wyjaśniła: „Linia komunikacyjna nr 58 jest linią „wakacyjną”, realizowaną przez dwa miesiące roku, w lipcu i sierpniu. W tym czasie na drodze wojewódzkiej DW 941 realizowany był remont. Utrudnienia w ruchu spowodowane robotami drogowymi na terenie Wisły były na tyle duże, że odstąpiono od realizacji przewozów na tej linii ze względu na opóźnienia, które zaburzyłyby tok i rozkład jazdy przewozów.”

O nieuruchomieniu linii nr 58 nie poinformowano Wojewody, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 4).

(akta kontroli str. 332, 1137-1138, 1613, 1623)

Otrzymane środki wydatkowano, zgodnie z przeznaczeniem ustalonym w § 1 ust. 1 i 2 umów o dopłatę, na dofinansowanie zadań polegających na wykonywaniu przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej na 30 z 31 linii komunikacyjnych objętych tymi umowami. Wniesiono przy tym wkład własny²³ w kwocie 1 179,8 tys. zł (1 124,0 tys. zł w ramach umowy z 16 lutego 2021 r. i 55,8 tys. zł w ramach umowy z 3 marca 2021 r.), wypełniając zobowiązanie określone w § 1 ust. 7 umów o dopłatę oraz art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy o FRPA (sfinansowanie ze środków własnych organizatora części ceny usługi w wysokości nie mniejszej niż 10%). Niewykorzystane środki z FRPA w kwocie 1 523,5 tys. zł (odpowiednio 1 445,0 tys. zł i 78,5 tys. zł) zwrócono na rachunek Wojewody w dniach 31 grudnia 2021 r. (1 250, tys. zł) i 24 stycznia 2022 r. (273,5 tys. zł), dochowując terminu określonego w § 5 ust. 7 umów o dopłatę (tj. 25 stycznia 2022 r.).

(akta kontroli str. 146-184, 330, 339-342, 347-527)

Ponadto, w terminach wynikających z § 5 ust. 11 umów o dopłatę, przekazano na rachunek Wojewody odsetki naliczone od środków zgromadzonych na rachunku wskazanym w umowach o dopłatę do obsługi dopłat FRPA (odpowiednio 35,35 zł i 2,12 zł). Nie wystąpiły zwroty z innych tytułów.

(akta kontroli str. 144-148, 185-188)

²² Ustroń Równica – Ustroń Centrum – Wisła Centrum – Wisła Czarne.

²³ Płatności dokonywano z wyodrębnionego rachunku, na który (w dniu zapłaty rekompensat na podstawie not otrzymanych od operatorów) przekazywano środki FRPA i środki własne w kwotach wydatkowanych w danym dniu.

1.6. W dniu 18 lutego 2022 r., tj. w terminie określonym w § 6 ust. 2 umów o dopłatę (do 30 dni od dnia, w którym dokonana została ostatnia płatność²⁴) przekazano Wojewodzie rozliczenia dopłat i wkładu własnego za 2021 r. W rozliczeniach prawidłowo wykazano kwoty wydatków poniesionych z dopłat i ze środków własnych.

Przypadki nierzetelnego przedstawienia danych w tych rozliczeniach opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 1 lit. a, b, i c).

Do rozliczeń załączono dokumenty określone w § 6 ust. 3 umów o dopłatę (kopie not księgowych i potwierdzenia przelewów bankowych), przy czym w jednym przypadku nie przekazano rzetelnej informacji o umowach o dopłatę, w ramach których była rozliczona jedna z not księgowych, a we wszystkich przypadkach w opisach not księgowych nie podano źródeł finansowania w odniesieniu do pojedynczych linii komunikacyjnych, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 1 lit. d i e).

(akta kontroli str. 330-531)

1.7. W wyniku wykorzystania środków z FRPA w 2021 r. nastąpił dalszy rozwój dostępności połączeń autobusowych na terenie Powiatu. W porównaniu do 2020 r., liczba linii komunikacyjnych zwiększyła się o cztery (z 26 do 30 linii), ich długość wzrosła o 197,5 km (29,6%), zrealizowano o 996 915 więcej wozokilometrów (50,4%), a liczba pasażerów zwiększyła się o 628 568 (50,0%).

(akta kontroli str. 1542-1543)

1.8. Nie przeprowadzono kontroli operatorów realizujących usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego na terenie Powiatu, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 10).

Biuro Transportu i Organizacji Ruchu Starostwa weryfikowało poprawność obliczeń zawartych w zestawieniach sporządzonych (według wzorów ustalonych w załącznikach 7a i 7b do umów o przewozy na liniach powiatowych), składanych przez operatorów wraz z rozliczeniami za każdy miesiąc 2021 r.

Starosta w wyjaśnieniach podał, że były przeprowadzane (przez firmę rewizorską) na zlecenie operatorów kontrole na podstawie § 5 ust. 8 umów o przewozy i według informacji pozyskanej od operatorów obejmowały: „*Poprawność funkcjonowania komunikacji (punktualność, prawidłowość wystawiania biletów, kontrola uprawnień do ulgi itp.). Częstotliwość była w przedziale 70 do 170 kontroli/m-c.*” Do Starostwa nie były dostarczane ani przesyłane żadne informacje z tych kontroli.

(akta kontroli str. 1565-1567)

1.9. Starostwo prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową otrzymanych dopłat z FRPA oraz dokonywanych wydatków, przy czym nie ewidencjonowano wydatków odrębnie dla każdej z umów o dopłatę, co opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 9).

Dopłaty wpływały na utworzony w tym celu jeden rachunek bankowy dla dwóch umów o dopłatę (rachunek dopłat FRPA wskazany w umowach). Wydatki były dokonywane z innego rachunku bankowego (rachunek wydatków FRPA), który

(w dniu przekazywania rekompensat operatorom) był zasilany z rachunku dopłat FRPA i środkami własnymi Powiatu.

²⁴ Ostatnia płatność w ramach każdej z dwóch umów o dopłatę nastąpiła 21 stycznia 2022 r., więc 30-dniowy termin rozliczenia upływał 20 lutego 2022 r.

(akta kontroli str. 130, 146-148, 151-181)

W sprawie dokonywania wydatków z innego rachunku bankowego niż rachunek, na który wpływały dopłaty Wicestarosta wyjaśniła: „Zgodnie z zasadami księgowymi stosowanymi w Starostwie Powiatowym, wskazany w umowie rachunek bankowy 02 15160...0028 jest przeznaczony do gromadzenia środków otrzymywanych z FRPA (dochodów) i księgowany w programie „FK Organ” w ewidencji księgowej Powiatu (organu) jako rachunek dochodów i nie jest możliwe dokonywanie wydatków bezpośrednio z tego rachunku dla zewnętrznych podmiotów. Dlatego został utworzony dodatkowy rachunek bankowy 02 1560...0053, który jest rachunkiem dedykowanym wyłącznie do realizowania wydatków z tego tytułu i księgowany jest w ewidencji księgowej Starostwa (jednostki) w programie „FK Jednostka” jako wydatkowy. W przedstawionej sytuacji nie ma możliwości księgowania jednego wyciągu bankowego w dwóch różnych programach ze względu na dwie odrębne ewidencje księgowe i dwa odrębne plany kont.”

Na okoliczność zwrotu do Wojewody w dniu 24 stycznia 2022 r. niewykorzystanych środków dopłat FRPA z innego rachunku bankowego niż ten, na który takie środki wpływały, Wicestarosta wyjaśniła, że nastąpiło to w wyniku pomyłki i w celu sprostowania błędu dokonano w dniu 28 stycznia 2022 r. dodatkowych przelewów wewnętrznych pomiędzy rachunkami w celu uporządkowania przejrzystości operacji oraz dokonano korekty obrotów na kontach księgowych 130, 133 i 223.

(akta kontroli str. 1618-1619)

1.10. W 2021 nie przeprowadzano w Starostwie kontroli zewnętrznych ani wewnętrznych w zakresie wykorzystania środków FRPA, natomiast kontrola przeprowadzona w okresie od 28 lipca do 4 sierpnia 2020 r. przez pracowników Wojewody w tym zakresie nie stwierdziła nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 120-129)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Roczne rozliczenia z realizacji umów o dopłatę z 16 lutego 2021 r. i z 3 marca 2021 r., przekazane do Wojewody 18 lutego 2022 r., były nierzetelne w następującym zakresie:

a) W *Rozliczeniu dopłaty i wkładu własnego...*²⁵, sporządzonym według załącznika nr 3 do umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r., w przypadku linii autobusowych nr 41 i nr 42²⁶ wykazanych w lp. 9 i 10 zestawienia, w kolumnie *Operator* nie wymieniono drugiego przedsiębiorstwa, które realizowało przewozy na ww. liniach w listopadzie i grudniu 2021 r. po ich przejściu od operatora, który obsługiwał te linie w miesiącach od stycznia do października 2021 r.

Wicestarosta wyjaśniła: „Jest to błąd techniczny, który zostanie naprawiony w korekcie do sprawozdania rocznego, które zostanie złożone do wojewody.”

W korekcie sprawozdania przekazanej do Wojewody 2 marca 2022 r., w zestawieniu dla ww. linii uzupełniono zapis w powyższym zakresie.

²⁵ Pełna nazwa: *Rozliczenie dopłaty i wkładu własnego do linii komunikacyjnych objętych wnioskiem o dopłatę ze środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej – województwo śląskie.*

²⁶ Linie: nr 41 Cieszyn – Skoczów – Brenna Bukowa - Brenna Węgierski i nr 42 Cieszyn – Skoczów - Brenna Leśnica.

(akta kontroli str. 317, 1624)

b) W *Zestawieniach faktur za rok 2021 do rozliczenia dopłaty i wkładu własnego: wg operatorów*, sporządzonych według załącznika nr 3a do umów o dopłatę z dnia 16 lutego i 3 marca 2021 r., nie oznaczono kolejnymi numerami poszczególnych operatorów, mimo oznaczania tymi numerami dokumentów rozliczeniowych z realizacji umów za poszczególne miesiące 2021 r. oraz pominięto w tym zestawieniu wymagane informacje o dacie zapłaty poszczególnych faktur/not księgowych.

Wicestarosta wyjaśniła, że przyczyną powyższego było niedopatrzenie, a poprawione i uzupełnione dokumenty zostaną przekazane wraz z korektą rozliczenia rocznego.

(akta kontroli str. 1642)

W dniu 16 marca 2022 r. (po zakończeniu czynności kontrolnych w Starostwie) przesłano do Wojewody skorygowane rozliczenia roczne wraz z uzupełnionymi „Zestawieniami faktur za rok 2021...”

(akta kontroli str. 1685-1687, 1744-1749)

c) W *Sprawozdaniu rocznym za 2021 r. z realizacji umowy...*²⁷ sporządzonym według załącznika nr 3b do umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r., dla poz. Liczba linii komunikacyjnych, na których są wykonywane przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej, które zostały częściowo sfinansowane ze środków Funduszu, podano 26, mimo że jednej z tych 26 linii objętych umową nie uruchomiono i nie finansowano ze środków FRPA (dotyczy linii nr 58 Ustroń Równica – Ustroń Centrum – Wisła Centrum – Wisła Czarne).

(akta kontroli str. 50-52, 331-337)

Wicestarosta wyjaśniła: „Przy sporządzaniu rozliczenia, skupiono się na tym, że umowa o objęcie dopłatą była zawarta na 26 linii, stąd ta liczba. Załącznik nr 3 obrazuje stan faktyczny, czyli zostało wykazane, że przewozy nie były wykonywane na jednej linii. Przy sporządzaniu wszelkich sprawozdań czy wniosków zawsze odnosimy się do danych zawartych we wniosku, który jest załącznikiem do umowy z wojewodą. W prośbie o skorygowanie rozliczenia z dnia 3 marca 2022 r., wojewoda tej kwestii nie podniósł stąd wnoszę, że wypracowana praktyka jest prawidłowa, choć interpretacja w zadanym pytaniu (pytanie NIK zawarte w piśmie LKA.410.001.03.2022/11²⁸ – przypis NIK) też wydaje się być zasadna.”

(akta kontroli str. 1642)

Zdaniem NIK, w powyższym sprawozdaniu rocznym należało podać liczbę linii zgodnie z opisem dla tej pozycji, a więc linii „...które zostały częściowo sfinansowane ze środków Funduszu”, a nie liczbę linii objętych umową. Tymczasem linia *Ustroń Równica – Ustroń Centrum – Wisła Centrum – Wisła Czarne* wymieniona w umowie o dopłatę z 16 lutego 2021 r. nie została jednak uruchomiona i nie była finansowana ze środków FRPA w 2021 r.

d) Przedłożone do Wojewody kopie dokumentów, o których mowa w § 6 ust. 3 umów o dopłatę, nie zawierały informacji o wysokości płatności z FRPA i innych źródeł

²⁷ Pełna nazwa: *Sprawozdanie roczne za 2021 r. z realizacji umowy o dopłatę z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.*

²⁸ Treść pytania brzmiała: „Dlaczego w rozliczeniu za 2021 r. z wykonania umowy nr 801.1.60.2021/FRPA zawartej z wojewodą, w sporządzonym według załącznika 3b do tej umowy zestawieniu, podano 26 linii komunikacyjnych, na których są wykonywane przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej, które zostały częściowo sfinansowane ze środków Funduszu, skoro było ich 25 ponieważ nie uruchomiono jednej z 26 linii objętych umową?”

w odniesieniu do pojedynczych linii komunikacyjnych, co było niezgodne z § 6 ust. 5 pkt 6 i 7 ww. umowy.

e) Przesłany do Wojewody opis z 13 grudnia 2021 r. do noty 1/12/2021 z 8 grudnia 2021 r., według którego wydatek sfinansowano ze środków FRPA tylko w ramach umowy z 3 marca 2021 r., był niezgodny ze stanem faktycznym. Nie załączono korekty tego opisu sporządzonej 29 grudnia 2021 r., według której wydatek był sfinansowany ze środków FRPA także w ramach umowy z 16 lutego 2021 r..

(akta kontroli str. 347-528)

Wicestarosta wyjaśniła, że braki w opisach dokumentów przekazanych Wojewodzie wynikały z niedopatrzenia i zostaną uzupełnione w korekcie rozliczenia rocznego.

(akta kontroli str. 1642)

Pismem z 2 marca 2021 r. przekazano do Wojewody kopię korekty opisu do noty 1/12/2021 z 8 grudnia 2021 r. W dniu 16 marca 2022 r. przesłano do Wojewody dokumenty zawierające informacje o wysokościach płatności z FRPA i środków własnych w odniesieniu do pojedynczych linii komunikacyjnych.

(akta kontroli str. 315-325, 1707-1760)

2. We wnioskach o dopłaty za I, II oraz IV kwartał 2021 r.²⁹ uwzględniono dwie linie autobusowe: nr 57 *Cieszyn – Ustroń Zawodzie – Ustroń Równica* i nr 58 *Ustroń Równica – Ustroń Centrum – Wisła Czarne*, które zgodnie z umową zawartą z operatorem (załącznik nr 5 – planowane miesięczne wozokilometry operatora w 2021 r.) miały funkcjonować jedynie w lipcu i sierpniu 2021 r., przy czym linia nr 57 była uruchomiona w tych miesiącach, a linia nr 58 w ogóle nie została uruchomiona w 2021 r. (usunięto tę linię aktualizacją z dnia 28 czerwca 2021 r. z załączników nr 1 i 5 do umowy z operatorem nr 4/Op/2020), mimo to była ujęta także we wniosku o dopłatę za III kwartał 2021 r.³⁰

NIK zwraca także uwagę, że sporządzając kolejne kwartalne wnioski o dopłatę nie uwzględniano dokonywanych w trakcie 2021 r. aktualizacji planowanej liczby wozokilometrów dla linii nr 57 i nr 58. Pierwotna liczba wozokilometrów na 2021 r. (ustalona w aktualizacji załączników nr 1 i 5 do umowy nr 4/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r. oraz podana we wniosku o objęcie dopłatą i umowie o dopłatę) wynosząca dla linii nr 57 – 1 882 i dla linii nr 58 – 4 224, zmieniała się i wynosiła: według aktualizacji z dnia 18 stycznia 2021 r. odpowiednio 882 i 3 024, a z dnia 28 czerwca 2021 r. – 1 080 i 0. Tymczasem, w składanych co kwartał wnioskach o dopłaty podawano liczby wyliczone w oparciu o planowane przebiegi ujęte we wniosku o objęcie dopłatą/umowie o dopłatę, tj. dla linii 57 – 471 wozokilometrów / kwartał, a dla linii 58 – 1 056 wozokilometrów / kwartał.

Powyższe skutkowało pobraniem dopłat w nadmiernej wysokości w kwotach: za I kwartał 2021 r. – 4,6 tys. zł, za II kwartał 2021 r. – 4,6 tys. zł, za IV kwartał 2021 r. – 4,6 tys. zł (3 zł x 1 527 planowanych wozokilometrów dla linii nr 57 i nr 58) oraz za III kwartał 2021 r. – 3,2 tys. zł (3 zł x 1 056 planowanych wozokilometrów dla linii nr 58), tj. łącznie 16,9 tys. zł (0,2% środków z FRPA otrzymanych w ramach umowy z dnia 16 lutego 2021 r.). Dopłaty pobrane w nadmiernej wysokości rozliczono do końca 2021 r.

(akta kontroli str. 56-63)

²⁹ Złożonych do Wojewody odpowiednio: 19 lutego, 13 maja i 19 listopada 2021 r. Kwota deficytu (w każdym z wniosków o dopłaty) wyniosła dla linii nr 57 2,1 tys. zł, a dla linii nr 58 5,1 tys. zł.

³⁰ Złożonym do Wojewody 20 sierpnia 2021 r.

Starosta podpisujący wraz z Wicestarostą ww. wnioski wyjaśnił, że zgodnie z przyjętą w Starostwie metodologią we wnioskach o dopłatę podawano kwotę, jako iloraz średniomiesięcznej pracy (roczna praca według wniosku o objęcie dopłatą / 12 miesięcy) pomnożony przez trzy miesiące danego kwartału.

(akta kontroli str. 1643)

W ocenie NIK, przyjęty sposób wyliczeń generował nierzetelne dane w kwartalnych wnioskach o dopłaty, zawyżając liczbę wozokilometrów w kwartałach, w których nie planowano przewozów na liniach nr 57 i 58, a mimo to wykazywano je w tych wnioskach, co skutkowało pobraniem dopłat w wyższej kwocie niż niezbędna na realizację zadania w danym kwartale. Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 umowy z dnia 16 lutego 2021 r., do wniosków o dopłatę składanych kwartalnie w ustalonych terminach należało załączyć wykaz linii i operatorów objętych wnioskiem wraz z podaniem wielkości pracy eksploatacyjnej na tych liniach. Tymczasem w załącznikach do wszystkich wniosków kwartalnych ujmowano linie 57 i 58, podając wielkość pracy eksploatacyjnej, w sytuacji gdy linie te miały być uruchomione tylko w miesiącach lipiec i sierpień, a następnie linia 58 została całkowicie wycofana z uruchomienia aktualizacją z 28 czerwca 2021 r. załącznika nr 1 i 5 do umowy z operatorem nr 4/Op/2020.

3. W sprawozdaniach za I, II, III i IV kwartał 2021 r. z realizacji umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r., sporządzonych według wzoru stanowiącego załącznik 3b do tej umowy i przesłanych do Wojewody, zawarto nierzetelne dane, ponieważ w poz. *Liczba linii komunikacyjnych, na których są wykonywane przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej, które zostały częściowo sfinansowane ze środków Funduszu* podano wartość 26, pomimo że w I, II i IV kwartale 2021 r. funkcjonowały i zostały objęte tym finansowaniem 24 linie, a w III kwartale 2021 r. – 25 (linia nr 57 *Cieszyn – Ustroń Zawodzie - Ustroń Równica* funkcjonowała tylko w lipcu i sierpniu 2021 r., a linia nr 58 *Ustroń Równica – Ustroń Centrum - Wisła Czarne* nie została w ogóle uruchomiona w 2021 r.).

(akta kontroli str. 68-71)

Wicestarosta wyjaśniła, że w sprawozdaniach kwartalnych podawano liczbę linii objętych wnioskiem i umową o dopłatę.

(akta kontroli str. 1642)

Zdaniem NIK, w sprawozdaniach za I, II, III i IV kwartał 2021 r. należało podać liczbę linii komunikacyjnych zgodnie z opisem dla ww. pozycji w sprawozdaniach, a więc funkcjonujących w danym kwartale linii, które zostały częściowo sfinansowane ze środków Funduszu, a nie liczbę linii objętych umową.

4. Nie powiadomiono Wojewody o odstąpieniu od przewozów na linii nr 58 ujętej we wniosku o objęcie dopłatą, co było niezgodne z § 3 pkt 7 umowy o dopłatę z dnia 16 lutego 2021 r., który zobowiązywał do informowania Wojewody o okolicznościach związanych z realizacją zadania, w szczególności mających wpływ na zgodność realizowanego zadania z opisem przedstawionym we wniosku o dopłatę.

Aktualizacją z dnia 28 czerwca 2021 r. załączników nr 1 i 5 do umowy nr 4/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r. zawartej z operatorem, usunięto dla tej linii planowaną liczbę wozokilometrów na 2021 r.

(akta kontroli str. 41, 1343-1344)

Wicestarosta wyjaśniła: „Linia komunikacyjna nr 58 jest linią „wakacyjną”, realizowaną przez dwa miesiące roku, w lipcu i sierpniu. W tym czasie na drodze wojewódzkiej DW 941 realizowany był remont. Utrudnienia w ruchu spowodowane

robotami drogowymi na terenie Wisły były na tyle duże, że odstąpiono od realizacji przewozów na tej linii ze względu na opóźnienia, które zaburzyłyby tok i rozkład jazdy przewozów. Wojewoda o tej decyzji nie został poinformowany ponieważ uważam, że ta wiedza w tym momencie do niczego wojewodzie nie była przydatna. Stosowna informacja została zawarta w sprawozdaniu rocznym. Planowane do wykonania wozokilometry nie zostały naliczone.”

(akta kontroli str. 1613)

Zdaniem NIK, ocena przydatności informacji o nieuruchomieniu linii objętej umową o dopłatę należy do Wojewody.

5. Nie uzyskano zgody Rady Powiatu Cieszyńskiego na zawarcie umów nr 3/Op/2020 z 12 maja 2021 r. i nr 5/Op/2021 z 30 sierpnia 2021 r. o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, czym naruszono art. 22 ust. 2 ustawy o FRPA.

(akta kontroli str. 131-132, 291)

Wicestarosta wyjaśniła: „Zgoda Rady Powiatu była wyrażona Uchwałą Rady nr XIV/126/19, podjętą dnia 30 grudnia 2019 r., która ten wymóg ustawowy spełniła. Opracowując projekt powyższej Uchwały, dokonano takich działań redakcyjnych, aby był to dokument uniwersalny, wyrażający zgodę organu stanowiącego na zawarcie umów z operatorami o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w okresach przyszłych. Stąd, nie wymieniano w projekcie Uchwały enumeratywnie tych linii komunikacyjnych (tak jak to było w poprzednich uchwałach). W zamiarze, zabieg ten miał „uelastyczyć” działania Organizatora, który w razie potrzeby mógł podejmować decyzje (reagować na potrzeby komunikacyjne) relatywnie szybko. Zdanie zapisane w akapicie drugim uzasadnienia do uchwały jest zwykłą informacją dla radnych o podjętych już działaniach. Z treści uchwały w żaden sposób nie wynika, że zgoda miałaby dotyczyć tylko usług komunikacyjnych na 25 liniach.”

(akta kontroli str. 1657)

NIK nie podziela powyższego stanowiska, bowiem w § 1 ww. uchwały jednoznacznie wskazano, że zgoda dotyczy zawarcia umów z operatorami na powiatowych liniach komunikacyjnych, „(...) na które powiat złożył wniosek do wojewody (...)”, a w uzasadnieniu do uchwały podano wniosek złożony 29 listopada 2019 r. obejmujący 25 linii komunikacyjnych, na których obsługę Powiat zawarł w dniu 31 grudnia 2019 r. wieloletnie umowy z operatorami. Wniosek ten nie obejmował linii komunikacyjnych będących przedmiotem umów zawartych z operatorami w 2021 r. nr 3/Op/2020 i nr 5/Op/2020, które były ujęte we wniosku o objęcie dotacją z FRPA złożonym do Wojewody 15 stycznia 2021 r.

6. Nie przekazano do Wojewody (w ramach umowy z 3 marca 2021 r.) wraz z wnioskami o dopłatę:

- za II kwartał 2021 r. złożonym 13 maja 2021 r. – kopii umowy nr 3/Op/2021 zawartej 12 maja 2021 r. z operatorem dla linii komunikacyjnych wymienionych w tym wniosku;
- za III kwartał 2021 r. złożonym 20 sierpnia 2021 r. – kopii umów nr 3/Op/2021 z 12 maja 2021 r. oraz nr 5/Op/2021 z 30 sierpnia 2021 r. zawartych z operatorami linii komunikacyjnych wymienionych w tym wniosku;

w sytuacji gdy wymóg załączenia do wniosków o dopłatę ww. dokumentów został określony w § 2 ust. 3 umowy o dopłatę z 3 marca 2021 r. i w załączniku nr 2 do tej umowy. Wprawdzie w ww. wnioskach o dopłatę podano, że kopie umów zawartych

z operatorami linii ujętych w tych wnioskach są już w posiadaniu Wojewody, jednak faktycznie przekazano je dopiero 31 sierpnia 2021 r. (odpowiednio po 110 i 11 dniach od złożenia wniosków o dopłatę za II i III kwartał 2021 r.) oraz ponownie w dniu 16 listopada 2021 r.³¹

(akta kontroli str. 108-113, 1351-1352, 1396)

Starosta wyjaśnił, że nieprzekazanie umów wraz z ww. wnioskami wynikało z przeoczenia. W sprawie podania w tych wnioskach informacji niezgodnej ze stanem faktycznym co do posiadania umów przez Wojewodę, Starosta wyjaśnił: *„Pomimo usilnych starań wykonywania zadań z najwyższą starannością, funkcja na komputerze kopiuj/wklej czyni - wcale nie rzadko – tego typu sytuacje. Błąd ludzki, który nie powinien się zdarzyć. A jednak...”*

(akta kontroli str. 1654)

7. Zmiana w umowie z operatorem nr 4/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r., polegająca na wyłączeniu z niej z dniem 1 listopada 2021 r. dwóch linii autobusowych nr 41 i 42³² (objętych umową o dopłatę z 16 lutego 2021 r.), w związku z przekazaniem ich obsługi nowo powstałemu przedsiębiorcy, z którym Powiat zawarł umowę nr 3/Op/2021 z 12 maja 2021 r. (na linie objęte umową o dopłatę z 3 marca 2021 r.), była dokonana tylko w formie zmiany załącznika nr 1 (*Wykaz i numeracja porządkowa powiatowych linii...*) i załącznika nr 5 (*Planowane miesięczne wozokilometry...*), co było niezgodne z § 16 pkt 3 ww. umów zawartych z operatorami, według którego przeniesienie postanowień umowy na rzecz nowo powstałego lub utworzonego przedsiębiorcy następuje w drodze aneksu.

(akta kontroli str. 1286, 1350)

Wicestarosta wyjaśniła, że zmiana nie wymagała aneksu, ponieważ nie nastąpiła zmiana umów i dokonano jedynie aktualizacji załączników dla obu operatorów.

(akta kontroli str. 1624)

W ocenie NIK, powyższa zmiana powinna zostać wprowadzona aneksem zwłaszcza, że zmienił się operator dla dwóch linii współfinansowanych ze środków FRPA w ramach umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r.. Na uwagę zasługuje także, iż przekazanie obsługi ww. linii zostało poprzedzone wnioskiem przedsiębiorcy z 26 października 2021 r. złożonym w Starostwie, w którym podano: (...) *działając na podstawie § 16 pkt 3 umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego oraz w związku z osiągnięciem przeze mnie wieku emerytalnego zamierzam rozpocząć sukcesywne przekazywanie wykonywanych przeze mnie przewozów (...), jako sukcesora (...), a która obecnie już realizuje w ramach zawartej umowy przewozy na trzech innych liniach autobusowych.* Powyższe potwierdza, że dokonane zmiany powinny mieć formę aneksu do umowy, a nie jedynie zmiany jej załączników.

(akta kontroli str. 1628-1629)

8. W 2021 r. nie przekazano do Wojewody żadnych ze zaktualizowanych załączników nr 1 i 5 do umów zawartych z operatorami³³ obsługującymi linie komunikacyjne

³¹ Przesłano pocztą elektroniczną pracownikowi Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

³² Linia 41 Cieszyn – Skoczów – Brenna Bukowa – Brenna Węgierski, linia 42 Cieszyn – Skoczów – Brenna Leśnica.

³³ W 2021 r. załączniki: nr 1 (wykaz i numeracja porządkowa powiatowych linii użyteczności publicznej funkcjonujących od 1 stycznia 2021 r.) i nr 5 (planowane miesięczne wozokilometry operatora w roku 2021) zaktualizowano w ramach umów: nr 1/Op/2020 z dniem: 7 stycznia 2021 r., 22 marca 2019 r., 1 lipca 2021 r.; nr 2/Op/2020 z dniem: 7 stycznia 2021 r., 1 marca 2021 r., 22 marca 2021 r., 28 czerwca 2021 r., 1 września 2021 r.; nr 4/Op/2020 z dniem: 18 stycznia 2021 r., 22 marca 2021 r., 31 maja 2021 r., 28 czerwca 2021 r.,

współfinansowane ze środków Funduszu w ramach umów o dopłatę z 16 lutego 2021 r. i 3 marca 2021 r., w sytuacji gdy w § 2 ust. 3 i załącznikach nr 2 tych umów został określony wymóg załączenia do wniosku o dopłatę kopii umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego zawartej z operatorem obsługującym linie ujęte we wniosku o dopłatę, a integralną częścią umowy są załączniki.

We wszystkich wnioskach o dopłatę złożonych do Wojewody w 2021 r. podano, że kopie umów zawartych z operatorami obsługującymi linie ujęte w tych wnioskach są w posiadaniu Wojewody³⁴.

(akta kontroli str. 56-63, 108-113, 1201-1206, 1263-1271, 1337-1350, 1385-1395, 1427-1429)

Wicestarosta wyjaśniła: „Konstrukcja umowy (i załączników), pomiędzy organizatorem a wojewodą o dopłatę jest taka, że wszelkie obliczenia wykonuje się w oparciu o dane zawarte we wniosku o objęcie dopłatą, który jest załącznikiem do tej umowy i dane zawarte w zmienianych załącznikach wojewodzie nie są do niczego przydatne. Końcowe (roczne) rozliczenie następuje w terminach ustalonych umową, a dokumentacja jest w posiadaniu Organizatora do wglądu w razie potrzeby”.

(akta kontroli str. 1624)

W ocenie NIK przekazywanie załączników do umów, a tym samym ich zmian, winno odbywać się na tych samych zasadach, co przekazywanie umów, ponieważ załączniki są ich integralną częścią. Miało to istotne znaczenie z uwagi na przyjętą formułę dokonywania zmian w załącznikach, tj. bez sporządzania aneksów do umów (zmieniane załączniki były parafowane przez operatora i Starostę), co wobec przyjętego trybu eliminowało przekazywanie do Wojewody wraz z wnioskami o dopłatę informacji mających wpływ na dopłaty (np. zmiany w liczbie obsługiwanych linii w danym kwartale, czy w planowanych ilościach wozokilometrów), a w konsekwencji pozbawiało narzędzia do rzetelnej weryfikacji tych wniosków przez Wojewodę.

Nieprzekazanie do Wojewody wraz z wnioskiem o dopłatę za IV kwartał 2021 r. (podpisanym przez Starostę i Wicestarostę), złożonym 19 listopada 2021 r. w ramach umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r., zmienionych załączników nr 1 i 5 obowiązujących od 1 listopada 2021 r. do umów nr 3/Op/2021 i nr 4/Op/2020 zawartych z operatorami, skutkowało nieprzekazaniem do Wojewody istotnej informacji o zmianie operatora dla linii nr 41 i 42, podczas gdy § 3 pkt 7 umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r. zobowiązywał organizatora do informowania Wojewody o okolicznościach związanych z realizacją zadania.

9. Nie prowadzono ewidencji księgowej wydatków odrębnie dla zadania objętego umową z 16 lutego 2021 r. i odrębnie dla zadania objętego umową z 3 marca 2021 r., w sytuacji gdy w § 3 pkt 3 każdej z ww. umów organizator zobowiązał się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej otrzymanych środków Funduszu oraz wydatków dokonywanych z tych środków, a w § 3 pkt 5 każdej z ww. umów – do dokumentowania realizacji zadania: technicznej i finansowej, w sposób przejrzysty,

10 września 2021 r., 4 października 2021 r., 1 listopada 2021 r.; nr 3/Op/2021 z dniem: 1 czerwca 2021 r., 1 września 2021 r., 10 września 2021 r., 1 listopada 2021 r., 1 grudnia 2021 r.; nr 5/Op/2021 z dniem 1 września 2021 r.

³⁴ Z wydruków maili wynika, że do pracownika Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego przekazano pocztą elektroniczną w dniu 9 grudnia 2020 r. trzy umowy zawarte z operatorami: nr 1/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r., nr 2/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r., nr 4/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r.; w dniu 31 sierpnia 2021 r. – aneksy nr 3 z 31 grudnia 2020 r. do tych umów obowiązujące od 1 stycznia 2021 r. oraz umowy nr 3/Op/2021 z 12 maja 2021 r. i nr 5/Op/2021 z 30 sierpnia 2021 r., które przesłano ponownie 16 listopada 2021 r.

umożliwiający sprawną kontrolę przebiegu realizacji zadania oraz wydatkowania środków Funduszu i własnych.

(akta kontroli str. 151-181)

Naczelnik Wydziału Finansowego wyjaśniła: „*Ewidencja księgową dla wydatkowania środków z FRPA została utworzona odrębnie jako rejestr 0027- Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych z odrębną numeracją zarówno not (FAX) jak i wyciągów bankowych (G53). Ponadto dla przejrzystości i rzetelności księgowi dokonano podziału klasyfikacji budżetowej, dzieląc środki na środki własne (4300-0) i środki FRPA (4300-1). Uważam, że księgowanie wydatków jeszcze dodatkowo wg umów nie jest konieczne, ponieważ jest to kłopotliwe zarówno w momencie projektu budżetu (nie znamy jeszcze numerów umów ani kwot - plan łączny na podstawie naszych założeń), a wydatki w następnym roku już są ponoszone i księgowane według powyższego schematu. Oczywiście, jeżeli nastąpi taka potrzeba, dokonamy takich zmian, co będzie wiązać się z większą ilością księgowi.*”

(akta kontroli str. 1674)

W ocenie NIK wyodrębnienie w ewidencji księgowej wydatków z podziałem na dwie umowy o dopłatę było niezbędne dla przejrzystości finansowania każdego z nich. Brak takiego podziału umożliwił dokonanie wydatku 24 listopada 2021 r. w kwocie 22,5 tys. zł ze środków otrzymanych na podstawie umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r. na linie objęte umową o dopłatę z 3 marca 2021 r., tj. ponad kwotę dopłaty otrzymaną od Wojewody dla tej umowy, co musiało być skorygowane dodatkowymi operacjami finansowymi.

(akta kontroli str. 149-150)

10. Nie przeprowadzono kontroli nad przestrzeganiem przez operatorów zasad funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego, o której mowa w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym. Nie przeprowadzono także oceny jakości świadczonych usług, wbrew temu co przewidziano w § 13 umów zawartych z operatorami, ani też nie wyznaczono, zgodnie z § 13 ust. 2 tych umów, osób do przeprowadzenia takiej oceny, pomimo że otrzymano od poszczególnych operatorów dokumenty wskazane w § 13 ust. 3 umów (bilety wolnej jazdy) umożliwiające przeprowadzenie kontroli i dokonanie takiej oceny.

(akta kontroli str. 1156, 1219, 1284, 1364-1365, 1408-1409)

Starosta wyjaśnił, że przyczyną powyższego był „*brak odpowiednich zasobów kadrowych oraz zbyt krótki okres działania komunikacji w tym systemie. Dodatkowo, całości nie ułatwiały obostrzenia i inne ograniczenia spowodowane pandemią Covid – 19.*”

(akta kontroli str. 1127, 1566-1567)

OCENA CZĄSTKOWA

Pracownicy Starostwa terminowo przekazali do Wojewody wnioski o objęcie dopłatą i kwartalne wnioski o dopłatę. Zawarto wymagane umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego. Otrzymane środki z Funduszu wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Zapewniono wymagany udział wkładu własnego. Niewykorzystane środki terminowo zwrócono na rachunek Wojewody.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim nieprzekazywania Wojewodzie rzetelnych danych i informacji w zakresie realizacji zadań objętych umowami o dopłatę (przede wszystkim przy składaniu kwartalnych wniosków o dopłatę i sprawozdań oraz w ramach rozliczenia rocznego), jak również wymaganych dokumentów (kompletnych umów zawartych z operatorami), a także pobrania dopłat w poszczególnych kwartałach 2021 r. w nadmiernej wysokości (na

dwie linie komunikacyjne niefunkcjonujące w tych kwartałach), która wynosiła łącznie 16,9 tys. zł (0,2% środków z FRPA otrzymanych w ramach umowy o dopłatę z dnia 16 lutego 2021 r.). Dopłaty pobrane w nadmiernej wysokości rozliczono jednak do końca 2021 r. Pozostałe nieprawidłowości dotyczyły: niezyskania zgody organu stanowiącego Powiatu na zawarcie dwóch umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, niezawarcia aneksu do umów o świadczenie tych usług przy zmianie operatora obsługującego dwie linie komunikacyjne, nieprzeprowadzenia kontroli nad przestrzeganiem przez operatorów zasad funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego i niedokonania oceny jakości świadczonych usług oraz nieprowadzenia ewidencji księgowej wydatków odrębnie dla zadania objętego umową o dopłatę z 16 lutego 2021 r. i dla zadania objętego umową o dopłatę z 3 marca 2021 r.

OBSZAR

2. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa i realizacja dochodów z tego tytułu

2.1 Dotacja celowa z budżetu państwa na realizację zadań z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa

Opis stanu faktycznego

2.1.1. Planowana na 2021 r. dotacja na zadanie zlecone z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa wyniosła 551,4 tys. zł (była wyższa o 35,4% niż w 2020 r.), a wykorzystana - 531,6 tys. zł (wyższa o 32,2% niż w 2020 r.). Największy udział w wydatkach 2021 r., poniesionych ze środków dotacji, miały wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników realizujących te zadania (347,2 tys. zł) oraz wydatki rzeczowe związane z utrzymaniem nieruchomości Skarbu Państwa, w tym: zakupy usług (149,9 tys. zł m.in. na wykonanie operatów szacunkowych nieruchomości³⁵, opracowania geodezyjne, wycinkę drzew, wpłaty do wspólnot mieszkaniowych, prace remontowe), podatki od nieruchomości, koszty dotyczące postępowań sądowych i egzekucyjnych.

Kwota niewykorzystanych środków wyniosła 19,8 tys. zł³⁶ i dotyczyła wydatków rzeczowych, tj. innych niż na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń. Środki te zwrócono na rachunek Wojewody 13 stycznia 2022 r., tj. w terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁷ (31 stycznia 2022 r.).

Jak wyjaśniono, powodem wykorzystania środków dotacji w kwocie niższej niż planowano było m.in. niskie zużycie gazu i energii w stosunku do zaplanowanego, pandemia Covid-19 i związane z tym trudności na rynku oraz niesprzyjające warunki pogodowe, ze względu na które nie zdołano przeprowadzić całości prac remontowych dachu w Lesznej Górnej.

³⁵ Dla potrzeb: ustalenia odszkodowania (art. 73 ustawy przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych), zwrotu wywłaszczonych nieruchomości, zbycia nieruchomości, aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego.

³⁶ Zwroty dla zadań (w układzie budżetu zadaniowego): 4.4.1.3 Zarządzanie i gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa przez jednostki samorządu terytorialnego - 14,8 tys. zł, 4.5.1.2 Zaspokajanie roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb państwa i JST - 5,0 tys. zł.

³⁷ Dz.U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.; dalej: ustawa o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 624-625, 1075, 1078-1079, 1422-1423)

2.1.2. Powiat w zakresie wydatków rzeczowych otrzymał dotację pozwalającą na pokrycie bieżących kosztów utrzymania nieruchomości Skarbu Państwa. Starosta wyjaśnił: „Przy racjonalnym gospodarowaniu środkami są one wystarczające, a w zakresie nieplanowanych wydatków dokonuje się na bieżąco, za zgodą Wojewody, przesunąć w planie. W ostatnim okresie wzrosła liczba wniosków o wycinkę drzew oraz utrzymanie rowów na gruntach Skarbu Państwa. W tym zakresie realizowane są tylko najpilniejsze wydatki związane z zapewnieniem bezpieczeństwa oraz interwencyjnym usuwaniem śmieci.”

W dalszych wyjaśnieniach podał: „Jednocześnie zaznaczyć należy, że środki na obsługę administracyjną nie pokrywają rzeczywistych kosztów. Narzucone zasady rozliczania czynności, nie uwzględniają w pełni specyfiki pracy związanej z szeroko pojętą gospodarką nieruchomościami, nie wszystkie wykonywane czynności mogą znaleźć odzwierciedlenie w sprawozdaniu z ich realizacji, jakie przedkładane jest kwartalnie organowi nadzoru. Ponadto, środki przekazywane za pośrednictwem Wydziału Infrastruktury na obsługę w zakresie prowadzonych postępowań w sprawie ustalania odszkodowań za nieruchomości przejęte pod drogi publiczne w trybie specustawy drogowej są zdecydowanie za niskie. (...) Pomimo, że dotacje w tym zakresie (tj. obsługi administracyjnej – przypis NIK) były niedoszacowane, Zarząd Powiatu Cieszyńskiego nie zdecydował się na dochodzenie tych należności w trybie art.49 ust.6 ustawy o dochodach jst.”

Szacunkowe wydatki na obsługę administracyjną (wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń) zadań związanych z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa, które zostały pokryte ze środków własnych Powiatu i nie były refinansowane z dotacji wyniosły w 2021 r. – 66,0 tys. i były niższe o 32,9% niż poniesione w 2020 r.³⁸.

Środki na realizację zadań w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w 2021r. były przekazywane w terminach umożliwiającym wykonanie zadań.

(akta kontroli str.1434, 1443, 1619)

2.1.3. Kwoty dotacji w rozdziale 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* wykazane w sprawozdaniach budżetowych Rb-27S za marzec, czerwiec, wrzesień i grudzień 2021 r., Rb-28S za 2021 r. i Rb-50 za I, II, III i IV kw. 2021 r., były zgodne z kwotami ujętymi w ewidencji księgowej Starostwa i Powiatu.

(akta kontroli str. 534-678, 1444-1464)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2 Dochody z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

2.2.1. W 2021 r. dochody z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa wyniosły 4 980,6 tys. zł i były wyższe o 51,3% od dochodów w 2020 r. (3 290,7 tys. zł). Największy udział w dochodach 2021 r. miały wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiące 66,3% (3 302,9 tys. zł) tych dochodów oraz wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości – 19,1% (952,8 tys. zł).

Zmniejszeniu uległy należności pozostałe do zapłaty z tytułu gospodarowania

³⁸ Pismo nr WF.033.1.10.2022 z dnia 23 lutego 2022 r.

nieruchomościami Skarbu Państwa, z kwoty 3 802,0 tys. zł w 2020 r. do kwoty 3 529,7 tys. zł w 2021 r. (o 7,2%), natomiast zwiększyły się zaległości z kwoty 2 731,5 tys. zł w 2020 r. do 3 523,8 tys. zł, tj. o 29,0%.

Wskazując przyczyny wzrostu kwoty zaległości Wicestarosta wyjaśniła³⁹: „Zaległości (...) wzrosły (...) z powodu przesunięcia terminu płatności należności z tytułu użytkowania wieczystego gruntu Skarbu Państwa za rok 2020 na 31.01.2021 r., podstawą czego był art. 15j ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021r., poz. 2095 z późn. zm.). Pomimo przesunięcia terminu płatności na rok następny, wiele firm nie uregulowało swoich zobowiązań ze względu na problemy finansowe wynikające z sytuacji epidemiologicznej. Potwierdza to fakt, że zwiększenie stanu zaległości obserwujemy głównie w paragrafie 0550, jest to 689,9 tys. zł. Wzrost zaległości nastąpił również w paragrafie 0910, co jest skutkiem wzrostu odsetek z tytułu nieterminowych płatności.”

(akta kontroli str. 1638)

2.2.2. Kwota potrącona przez Starostwo na rzecz Powiatu z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w 2021 r. wyniosła 1 208,5 tys. zł, a przekazana Wojewodzie – 3 772,1 tys. zł.

Na podstawie analizy pobranych dochodów Skarbu Państwa w okresach: 11 lutego - 20 marca 2021 r., 11 maja – 20 czerwca 2021 r., 11 września – 20 października 2021 r., 11 listopada – 20 grudnia 2021 r., na łączną kwotę 2 275,8 tys. zł (45,7% dochodów ogółem w 2021 r.) ustalono, że udział Powiatu w ww. dochodach został naliczony prawidłowo (w wysokości 25% lub 5%)⁴⁰, a dochody były przekazywane Wojewodzie w terminach wynikających z art. 255 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 680-722, 1108-1119)

2.2.3. Dane wykazane w sprawozdaniach budżetowych Rb-27ZZ za I, II, III i IV kwartał 2021 r. w zakresie rozdziału 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* były zgodne z księgami rachunkowymi Starostwa.

(akta kontroli str. 680-686, 723-769, 1435)

2.2.4. Według przyjętych rozwiązań i stosowanej praktyki, monitorowanie terminowości dokonania wpłat należności Skarbu Państwa rozpoczynało się w danym roku po terminie płatności z tytułu użytkowania wieczystego oraz opłaty przekształceniowej czyli po 31 marca. W przypadku braku wpłat wysyłane były wezwania, w pierwszej kolejności do podmiotów i osób, dla których wystąpiło największe zadłużenie bieżące oraz do dłużników, u których wystąpiło zadłużenie za lata poprzednie. W przypadku nieskuteczności tych działań Wydział Finansowy przekazywał informacje i wnioski do obsługi prawnej w celu podjęcia dalszych działań windykacyjnych. Pierwszy wniosek kierowany był w okresie pierwszych trzech miesięcy po upływie podstawowego terminu płatności, a kolejny, po upływie sześciu miesięcy od terminu płatności i zawierał listy dłużników, którzy nie uregulowali należności, pomimo skutecznie doręczonych przez Wydział Finansowy wezwań do

³⁹ Pismo z dnia 25 lutego 2022 r. (nr FS.033.4.SP.9.2022).

⁴⁰ Stosowano stawkę 25% udziału Powiatu w pobranych dochodach z tytułu opłat za trwały zarząd, użytkowanie wieczyste, czynsz dzierżawny i najmu, przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, sprzedaży, odsetek z tytułu nieterminowych wpłat tych należności (na podstawie art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami – Dz.U. z 2021 r. poz. 1899, ze zm.) oraz 5% z tytułu odszkodowań za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego, udostępniania i bezumownego korzystania z nieruchomości Skarbu Państwa (na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2021 r., poz. 1672, ze zm.)

zapłaty. Częstotliwość kierowanych wniosków była uzależniona od efektów podstawowych działań windykacyjnych, wielkości zadłużenia oraz oceny wielkości koniecznych do poniesienia kosztów postępowań.

(akta kontroli str. 772-773, 1657-1658)

W wyniku analizy kart ewidencyjnych 10 dłużników ustalono, że w przypadkach braku wpłat odsetki były naliczane na koniec każdego kwartału, zgodnie z art. 40 ust. 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 951-1065)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3 Działania windykacyjne wobec zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

2.3.1. Kwota zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 3 523,8 tys. zł, z czego egzekucją było objętych 2 985,4 tys. zł.

W wyniku prowadzonych działań windykacyjnych w 2021 r. odzyskano 10,7 tys. zł, co stanowiło 0,4% zaległości ogółem według stanu na 1 stycznia 2021 r. oraz tyle samo zaległości objętych egzekucją na dzień 31 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1077)

W wyniku analizy podejmowanych przez Starostwo działań wobec pięciu dłużników (kontrahenci nr: 000025, 000331, 003384, 012093, 027201), których zaległości powstałe w latach 2001–2018 wynosiły łącznie 953,5 tys. zł (należności główne 546,8 tys. zł i odsetki 406,7 tys. zł, co stanowiło 27,1% zaległości na 31 grudnia 2021 r.), ustalono, że w czterech przypadkach prowadzono postępowania w drodze egzekucji sądowej na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego⁴¹, a w jednym – na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁴². W trzech przypadkach dotyczących należności cywilnoprawnych na rzecz Skarbu Państwa, obejmujących niezapłacone opłaty za użytkowanie wieczyste wraz z odsetkami, przez zobowiązanych o numerach identyfikacyjnych 000025, 000331, 003384, podejmowano prawidłowe działania w celu ich dochodzenia, m.in.:

- 1) przekazywano do kancelarii prawnej obsługującej Powiat dokumentację zadłużeń, w tym wysłanych wezwań do zapłaty, celem wszczęcia postępowań egzekucyjnych,
- 2) kancelaria prawna, w ramach obsługi prawnej postępowań windykacyjnych:
 - kierowała do sądów wnioski o wpis hipoteki na nieruchomościach dłużników,
 - występowała o tytuły wykonawcze do uzyskanych wcześniej nakazów zapłaty,
 - kierowała do komorników tytuły wykonawcze w celu przeprowadzenia egzekucji,
 - monitorowała na bieżąco czynności podejmowane przez komorników,
 - gromadziła dokumentację związaną z prowadzonymi postępowaniami windykacyjnymi,

⁴¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.

⁴² Dz.U. z 2022 r. poz. 479.

- 3) dochodzących należności od członków zarządów spółek handlowych (dłużnicy o numerach identyfikacyjnych 000331, 003384),
- 4) systematycznie, na bieżąco prowadzono czynności windykacyjne (kierowanie pozwów o zapłatę, uzyskiwanie tytułów wykonawczych, przekazywanie ich do komornika, zabezpieczenia wierzytelności na nieruchomościach, wnioskowanie o przeprowadzenie licytacji z nieruchomości).

Niepodejmowanie niezwłocznie działań w celu dochodzenia zaległości wobec pozostałych dwóch dłużników objętych badaniem (o numerach identyfikacyjnych 012093 i 027201) przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 1 i 2).

(akta kontroli str. 893-950)

2.3.2. Powiat nie zawierał i nie występował do Wojewody o zgodę na zawarcie uгод, o których mowa w art. 54a ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w sprawach spornych należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

W 2021 r. nie udzielono ulg w spłacie należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa na podstawie art. 12a ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (nie umarzono, nie odraczano i nie rozkładano należności na raty) ani też nie dokonywano odpisów należności nieściągalnych i przedawnionych.

(akta kontroli str. 1546)

W 2021 r. Starosta pomniejszył na podstawie art. 15ja ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁴³, roczną opłatę za 2021 r. z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, dla czterech podmiotów, na łączną kwotę 427,5 tys. zł.

(akta kontroli str.1546, 1553-1556)

W przypadku trzech podmiotów prowadzących działalność gospodarczą Starosta wydał pięć zarządzeń, w których odstąpiono od dochodzenia należności z tytułu najmu lokalu użytkowego stanowiącego własność Skarbu Państwa na podstawie art. 15zzze ust. 2 ustawy o COVID-19. W kwietniu 2021 r. wydano dwa zarządzenia dla dwóch podmiotów na łączną kwotę 3,2 tys. zł⁴⁴ oraz w maju 2021 r. dla trzech podmiotów na łączną kwotę 3,8 tys. zł⁴⁵.

(akta kontroli str. 1557-1561)

2.3.3. W wyniku badania zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa (opłat z tytułu użytkowania wieczystego, których termin płatności upłynął w latach 1997–2009 wraz z odsetkami) pięciu dłużników na łączną kwotę 513,6 tys. zł⁴⁶ (14,6% zaległości na dzień 31 grudnia 2021 r.), ustalono, że:

- 1) w czterech przypadkach (dłużnicy o numerach identyfikacyjnych 000012, 001106, 001549, 001733)⁴⁷ należności uległy przedawnieniu, nie podjęto

⁴³ Dz.U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.; dalej: ustawa o COVID-19.

⁴⁴ Zarządzenia nr: WO.120.13.2021 i WO.120.14.2021 z 13 kwietnia 2021 r.

⁴⁵ Zarządzenia nr: WO.120.19.2021, WO.120.20.2021 i WO.120.21.2021 z 21 maja 2021 r.

⁴⁶ Dobranych celowo spośród najstarszych zaległości.

⁴⁷ Zaległości z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste wynosiły: nr 000012 – 99,2 tys. zł (33,9 tys. zł należność główna i 65,3 tys. zł odsetki), nr 001106 – 316,2 tys. zł (odpowiednio 95,6 tys. zł i 220,7 tys. zł), nr 001549 – 73,5 tys. zł (odpowiednio 22,4 tys. zł i 51,1 tys. zł), nr 001733 – 12,5 tys. zł (odpowiednio 3,4 tys. zł i 9,1 tys. zł).

jednak żadnych działań w celu ich spisania z ewidencji księgowej, co przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* (pkt 3);

- 2) w jednym przypadku (dłużnik o numerze identyfikacyjnym 000933)⁴⁸, w którym wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 29 września 2019 r. oddalił apelację Starosty od wyroku z dnia 19 marca 2019 r. (oddalającego powództwo wniesione przez Skarb Państwa przeciwko członkowi Zarządu tego dłużnika o zapłatę przeterminowanej należności), zaległość nie uległa przedawnieniu.

(akta kontroli str. 853-892, 1469-1470, 1486-1487, 1489, 1496-1497)

Według przedstawionego w trakcie kontroli zestawienia, kwota należności nieściągalnych na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 282,7 tys. zł (należność główna), a zaległości te były ujęte w księgach rachunkowych oraz sprawozdaniu Rb-27ZZ za IV kwartał 2021 r.

(akta kontroli str. 1548-1552)

Wicestarosta wyjaśniła: „Działania mające na celu spisanie i umorzenie należności nieściągalnych nie zostały przeprowadzone ze względu na to, że należności te nie zostały przedawnione. We wcześniejszych pismach Wojewody, w których nie wyraził on zgody na umorzenie należności, decyzję swoją motywując przedwcześnieścią wystąpienia z wnioskiem o umorzenie ze względu na to, że należności nie uległy przedawnieniu. Ponadto wezwania i upomnienia kierowane do dłużników przez Wydział Finansowy obejmują wszystkie lata za które zaległości nie zostały uregulowane.”

(akta kontroli str. 1661)

W sprawie monitorowania należności Skarbu Państwa pod kątem zapobiegania ich przedawnieniu, Wicestarosta podała: „Zaległości wobec Skarbu Państwa są monitorowane przez Wydział Finansowy podczas sporządzania wezwań do zapłaty i upomnień. Za pomocą programu Rejestr Opłat, pracownik odpowiedzialny za Skarb Państwa generuje wydruk z zestawieniem zaległości kontrahentów. Każdy kontrahent, u którego widnieją zaległości jest wzywany do zapłaty bądź upominany. Jeśli to nie skutkuje, sprawa kierowana jest do Biura Prawnego, celem wszczęcia postępowania sądowego. Wydział bazuje na dokumentach generowanych podczas tworzenia wezwań do zapłaty, dokumenty te nie są przechowywane ze względu na częste aktualizacje zawartych w nich danych. Zaległości wobec Skarbu Państwa monitorowane są także przez Biuro Prawne. Jeśli istnieją podstawy prawne i faktyczne, po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, w okresie w którym jest to przewidziane przez przepisy prawa, kierowane są ponowne wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego celem ponownego podjęcia działań mających na celu wyegzekwowanie należności, jeśli nie w całości, to w takiej części w jakiej pozwala stan majątkowy dłużnika. Postępowania umarzone są zwykle z powodu bezskuteczności egzekucji i braku majątku dłużników, z których można by prowadzić skuteczną egzekucję..”

(akta kontroli str. 1660-1661)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie podejmowano niezwłocznie działań w celu dochodzenia zaległości wobec dłużnika o numerze identyfikacyjnym 027201, dotyczących niezapłaconych należności Skarbu Państwa z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego

⁴⁸ Zaległości z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste za lata 1999–2007 wraz z odsetkami wynosiły 12,2 tys. zł.

nieruchomości⁴⁹ wraz z odsetkami w łącznej kwocie 92,7 tys. zł (9,7% zaległości objętych badaniem). I tak:

a) Upomnienie dotyczące niezapłaconych do 31 marca 2019 r. należności w kwocie 29,7 tys. zł⁵⁰ skierowano do dłużnika dopiero 16 września 2019 r., tj. po 169 dniach, w sytuacji gdy, zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych⁵¹, wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie niezwłocznie. (Starostwo przesłało do dłużnika pismo z 5 marca 2019 r., doręczone 8 marca 2019 r., informujące m.in. o terminie i kwocie płatności).

(akta kontroli str. 929, 1668-1669)

Osoba odpowiedzialna za wysłanie ww. upomnienia nie jest już pracownikiem Starostwa. Wicestarosta wyjaśniła, że opóźnienie wynikało ze zmiany w 2019 r. na stanowisku ds. Skarbu Państwa oraz natłoku nowych obowiązków wynikających z wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów⁵².

(akta kontroli str. 1004, 1665-1666)

b) Upomnienie dotyczące niezapłaconych do 31 marca 2020 r. należności w kwocie 28,2 tys. zł⁵³ skierowano do dłużnika dopiero 27 maja 2020 r., tj. po 57 dniach, w sytuacji gdy, zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli, wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie niezwłocznie (Starostwo wysłało do dłużnika pismo z 2 marca 2020 r. informujące m.in. o terminie i kwocie płatności).

(akta kontroli str. 928, 1004, 1670-1671)

Osoba odpowiedzialna za wysłanie ww. upomnienia nie jest już pracownikiem Starostwa. Wicestarosta wyjaśniła, że osoba zajmująca stanowisko ds. Skarbu Państwa w trakcie przygotowywania terminowych sprawozdań (do 22 kwietnia) nie jest w stanie jednocześnie generować i wysyłać upomnień. Stwierdziła również, że „w miesiącu kwietniu bardzo wielu kontrahentów dobrowolnie, bez wysyłania upomnienia bądź wezwania przypomina sobie o konieczności uregulowania należności i kontaktuje się telefonicznie z Wydziałem Finansowym, celem obliczenia należnych odsetek. Ponadto ze względu na dużą ilość dłużników Wydział Finansowy nie jest w stanie w krótkim okresie czasu przygotować wszystkich upomnień, co skutkuje rozłożeniem w czasie tej czynności.”

(akta kontroli str. 1666)

c) Nie wystawiono⁵⁴ upomnienia dotyczącego niezapłaconych do 31 marca 2021 r. (blisko rok temu) należności w kwocie 25,7 tys. zł, w sytuacji gdy, zgodnie z § 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych⁵⁵, wierzyciel przesyła zobowiązanemu upomnienie niezwłocznie (w stosunku

⁴⁹ Ustalonych na podstawie decyzji Starosty nr 36 z 3 listopada 2014 r.

⁵⁰ Nr 3/PRR/2019.

⁵¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 1483 (obowiązującego do dnia 30 lipca 2020 r.); dalej: rozporządzenie z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli.

⁵² Dz.U. z 2020 r. poz. 2040, ze zm.

⁵³ Upomnienie nr 1/PRR/2020 zawierające także informacje o niezapłaconym do dnia 31 marca 2019 r. zobowiązaniu w łącznej kwocie 29 700 zł, objętym upomnieniem nr 3/PRR/2019 z 16 września 2019 r.

⁵⁴ Stan na 10 marca 2022 r.

⁵⁵ Dz.U. poz. 2083.

do dłużnika nie podejmowano działań informacyjnych, o których mowa w § 2 ww. rozporządzenia).

Osoba zatrudniona na stanowisku ds. Skarbu Państwa będąca odpowiedzialną za wysłanie ww. upomnienia wyjaśniła, że w 2021 r. wysłano ponad 500 upomnień i wezwań, a priorytetem w tamtym roku było wysłanie upomnień za należności począwszy od roku 2019, które w latach wcześniejszych nie były egzekwowane ze względu na ich niską wartość.

(akta kontroli str. 1004, 1666, 1677)

d) Nie wystawiono⁵⁶ tytułów wykonawczych obejmujących ww. (w pkt a i b) zaległości, pomimo że od terminów ich płatności upłynęło blisko trzy lata (pkt a) i dwa lata (pkt b).

Wicestarosta i Naczelnik Wydziału Finansowego wyjaśniły, że wstrzymano się z kierowaniem tytułu egzekucyjnego do egzekucji i postanowiono wysłać ponownie upomnienie obejmujące wszystkie należności na ustalony adres prowadzonej działalności przez dłużnika. Jak podano, opóźnienie wynikało także ze zmiany sposobu sporządzania tytułów egzekucyjnych – obecnie jest to możliwe wyłącznie za pośrednictwem aplikacji a dostęp do niej uzyskano 5 sierpnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1666-1667)

Odnosząc się do powyższych nieprawidłowości oraz złożonych wyjaśnień NIK zwraca uwagę, że przyjęte rozwiązania w zakresie monitorowania płatności należności Skarbu Państwa oraz system nadzoru w tym zakresie są niewystarczające.

2. Nie podjęto wobec dłużnika (spółki) o numerze identyfikacyjnym 012093, działań w celu dochodzenia zaległości dotyczących niezapłaconych należności z tytułu czynszu najmu pomieszczeń⁵⁷ wraz z odsetkami w łącznej kwocie 40,8 tys. zł (4,3% zaległości objętych badaniem), w sytuacji gdy Starostwo, w odpowiedzi na swój wniosek o umorzenie zaległości, otrzymało 12 sierpnia 2019 r. od Wojewody pismo⁵⁸ wskazujące na zasadność dochodzenia roszczeń od członka Zarządu dłużnika.

(akta kontroli str. 934-950)

Wicestarosta wyjaśniła, że na chwilę sporządzenia pisma Wojewody z dnia 9 sierpnia 2019 r. brak było możliwości skierowania powództwa z art. 299 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych⁵⁹ (odpowiedzialność członka zarządu spółki).

(akta kontroli str. 1661-1662)

NIK zwraca uwagę, że od otrzymania powyższego pisma minęło ponad 30 miesięcy, a w tym czasie nie podjęto żadnych działań dla wyjaśnienia wątpliwości i ewentualnego zastosowania się do zaleceń Wojewody lub ponownego zwrócenia się do niego o wyrażenie zgody na umorzenie.

3. Nie podejmowano działań w celu spisania z ewidencji księgowej zaległości czterech dłużników z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste w łącznej kwocie 501,4 tys. zł (97,6% zaległości objętych próbą), pomimo wystąpienia przesłanek do ich podjęcia:

⁵⁶ Stan na 10 marca 2022 r.

⁵⁷ Należności objęto sądowym nakazem zapłaty I Nc 551/11 z 15 kwietnia 2011 r., postępowanie egzekucyjne umorzono 15 grudnia 2014 r.

⁵⁸ Nr FBIII.3152.184.2019 z 9 sierpnia 2019 r.

⁵⁹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1526, ze zm.

a) Odnosnie objętych badaniem zaległości trzech dłużników w łącznej kwocie 402,2 tys. zł, do Wydziału Finansowego wpłynęły pisma z kancelarii prawnej obsługującej Starostwo z 5 sierpnia 2016 r. (dotyczy dłużnika 001106), 1 marca 2016 r. (001549) i 18 marca 2016 r. (001733), zawierające propozycje podjęcia czynności w celu umorzenia zaległości tych dłużników⁶⁰. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK⁶¹ nie przeprowadzono żadnej analizy ani nie podjęto żadnych działań w celu umorzenia zaległości lub prowadzenia dalszej egzekucji. Pomimo że przedawniły się one w dniach 31 grudnia 2017 r. (zaległości dłużnika nr 001106) i 31 grudnia 2015 r. (zaległości dłużników nr 001549 i 001733), nie zostały spisane z ewidencji księgowej. Skutkowało to ich prezentowaniem w kwartalnych sprawozdaniach budżetowych Rb-27ZZ (11,4% zaległości wykazanych w sprawozdaniu Rb-27ZZ za IV kwartał 2021 r.).

(akta kontroli str. 883-892)

Wicestarosta wyjaśniła, że nie podejmowano dalszych działań egzekucyjnych, ponieważ zachodziły przesłanki wynikające z art. 56 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, według których należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny, przypadające organom administracji rządowej, państwowym jednostkom budżetowym i państwowym funduszom celowym, mogą być umarzone w całości, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne. Stwierdziła także: *„Faktycznie w przedmiotowych przypadkach nie wystąpiono do Wojewody o zgodę na umorzenie i dokonanie odpisów należności Skarbu Państwa. W wielu przypadkach, w których takie wnioski wystosowano, Wojewoda nie wyraził zgody na umorzenie należności Skarbu Państwa, uznając wnioski za przedwczesne.”*

(akta kontroli str. 1658-1660)

Odnosząc się do powyższego, NIK zwraca uwagę, że od otrzymania z obsługi prawnej stanowisk w ww. sprawach upłynęło ponad pięć lat, i niezasadnym było odwlekanie wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości i podjęcia stosownych działań w związku z przedawnieniem należności.

Naczelnik Działu Finansowego wyjaśniła: *„W związku z dużą rotacją pracowników prowadzących Skarb Państwa (...), nie posiadaliśmy wiedzy o przedawnionych należnościach, które są wykazywane w saldzie należności z tytułu gospodarowania nieruchomościami na dzień 31.12.2021r.”*

(akta kontroli str. 1660)

b) W sprawie objętych badaniem zaległości w łącznej kwocie 99,2 tys. zł dłużnika o numerze identyfikacyjnym 000012 Starostwo otrzymało 27 marca 2019 r. od Wojewody pismo⁶² wskazujące, że Skarb Państwa stał się jednocześnie wierzycielem i dłużnikiem zaległości, przez co wierzytelność wobec dłużnika wygasła i prowadzenie postępowania w zakresie jej umorzenia jest bezprzedmiotowe. Starostwo nie podjęło jednak żadnych dalszych czynności w celu spisania zaległości z ewidencji księgowej. Skutkowało to ich prezentowaniem w kwartalnych sprawozdaniach budżetowych Rb-27ZZ (2,8% zaległości wykazanych w sprawozdaniu Rb-27ZZ za IV kwartał 2021 r.).

⁶⁰ Postępowania egzekucyjne prowadzone na podstawie sądowych nakazów zapłaty były umorzone postanowieniami komorników sądowych: z 20 lipca 2007 r. (dłużnik 001106), z 23 września 2005 r. (dłużnik 001549), z 30 grudnia 2005 r. (dłużnik 001733).

⁶¹ 11 marca 2022 r.

⁶² Nr FBIII.3152.5.2019 z 27 marca 2019 r.

(akta kontroli str. 881-882)

Wicestarosta wyjaśniła, że stanowisko wyrażone przez Wojewodę nie wskazywało jednoznacznie na możliwość odpisania tej należności z ksiąg rachunkowych.

(akta kontroli str. 1660)

NIK zauważa, że od otrzymania tego stanowiska minęło ponad 35 miesięcy, a mimo tego nie podjęto żadnych kroków dla wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości i podjęcia decyzji o dalszym trybie postępowania.

OCENA CZĄSTKOWA

Otrzymane środki dotacji celowej na zadania zlecone z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Pobrane dochody Skarbu Państwa z tego tytułu zostały odprowadzone do Wojewody w prawidłowych wysokościach oraz wymaganych terminach. Nie podejmowano jednak niezwłocznie działań w celu dochodzenia zaległości z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w łącznej kwocie 133,5 tys. zł (14,0% zaległości objętych badaniem w tym zakresie). Ponadto, nie podejmowano działań w celu spisania z ewidencji księgowej zaległości z ww. tytułu w łącznej kwocie 501,4 tys. zł (97,6% zaległości objętych badaniem w tym zakresie), pomimo wystąpienia przesłanek do ich podjęcia.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

- Uwagi
1. W razie zawarcia z Wojewodą umowy o dopłatę z FRPA, Starostwo winno w ustalonym terminie przekazywać ww. organowi rzetelne dane i informacje w zakresie realizacji zadania objętego tą umową, jak również wymagane, kompletne dokumenty.
 2. W razie zawarcia z Wojewodą więcej niż jednej umowy o dopłatę z FRPA, ewidencja księgowa wydatków objętych dopłatą winna być wyodrębniona dla każdego zadania objętego daną umową, w celu zapewnienia dokumentowania realizacji finansowej danego zadania w sposób przejrzysty, umożliwiający sprawną kontrolę wydatkowania środków.
 3. Zawieranie umów z nowymi operatorami na linie komunikacyjne obejmowane dopłatą z FRPA winno być poprzedzone uzyskaniem zgody Rady Powiatu Cieszyńskiego.
- Wnioski
1. Skorygowanie w załączniku nr 3b rozliczenia rocznego z realizacji umowy o dopłatę z 16 lutego 2021 r. liczby linii komunikacyjnych (podanie liczby linii faktycznie uruchomionych).
 2. Aneksowanie umów nr 4/Op/2020 z 31 grudnia 2019 r. i nr 3/Op/2021 z 12 maja 2021 r. w związku ze zmianą operatora obsługującego linie komunikacyjne nr 41 i 42.
 3. Przeprowadzenie kontroli nad przestrzeganiem przez operatorów zasad funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego, o której mowa w art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, a także oceny jakości świadczonych usług przewidzianej w umowach z operatorami.

4. Podjęcie działań w celu dochodzenia zaległości dłużników o numerach identyfikacyjnych 027201 (wystawienie tytułu wykonawczego) i 012093 (działania wobec członka zarządu spółki);
5. Podjęcie działań w celu spisania z ewidencji księgowej zaległości dłużników o numerach identyfikacyjnych 001106, 001549, 001733 i 000012.

Nie sformułowano wniosków pokontrolnych odnoszących się do nieprawidłowości w rozliczeniach rocznych, usuniętych w trakcie trwania kontroli.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁶³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 25 marca 2022 r.

Kontroler

Mariusz Krynke

Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

.....

⁶³ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

